

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΡ. ΑΝΔΡΕΑ ΠΟΥΛΛΙΚΚΑ
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ**

**ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ
ΤΡΙΤΗ, 8 ΜΑΡΤΙΟΥ 2016
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ, ΚΤΗΡΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ**

Φίλε Γενική Διευθυντή του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, φίλε Διευθυντή του Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου, εκλεκτοί προσκεκλημένοι, αγαπητές φίλες και φίλοι,

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που αποδέχθηκα την πρόσκληση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου να απευθύνω χαιρετισμό στη σημερινή δημόσια παρουσίαση των Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού. Θέμα το οποίο δηλώνει τη σημασία και την αναγκαιότητα της λήψης αποφάσεων στον τομέα αγοράς ηλεκτρισμού ιδιαίτερα σε επίπεδο σχεδιασμού και ορθολογικής λειτουργίας.

Αν η ηλεκτρική ενέργεια ήταν ένα απλό προϊόν, οι κιλοβατώρες θα βρίσκονταν στα ράφια, όπως τα μήλα και τα αχλάδια, έτοιμες για χρήση όταν ο καταναλωτής άναβε το φως ή κατά την έναρξη της βιομηχανικής παραγωγής. Για αυτό, σήμερα η αξιόπιστη προμήθεια συγκεκριμένων ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας απαιτεί σε μεγάλο βαθμό μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, είτε συμβατικές μονάδες είτε ανανεώσιμες μονάδες, συνδεδεμένες με τους καταναλωτές μέσω των δικτύων μεταφοράς και διανομής.

Η αξιοπιστία του ηλεκτρικού συστήματος έχει δύο πτυχές. Πρώτη η επάρκεια, η ικανότητα δηλαδή του συστήματος να ικανοποιεί τις απαιτήσεις των πελατών του, τόσο σε ηλεκτρική ισχύ, όσο και σε ηλεκτρική ενέργεια και δεύτερη η ασφάλεια, η ικανότητα δηλαδή του συστήματος να παραμένει σε λειτουργία μετά από ξαφνικές διαταραχές που μπορεί να συμβούν.

Η αγορά ηλεκτρισμού αποτελείται από τρεις παράλληλες αγορές. Την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, την αγορά ηλεκτρικής ισχύος και την αγορά επικουρικών υπηρεσιών, δηλαδή την εφεδρεία, τη ρύθμιση συχνότητας, την άεργο ισχύ και άλλες υπηρεσίες. Και οι τρεις αυτές αγορές τρέχουν παράλληλα σε πραγματικό χρόνο και πρέπει να ισορροπούν σε μια ανά δευτερόλεπτο βάση.

Δεδομένου ότι προς το παρόν δεν είναι οικονομικό να αποθηκεύουμε μεγάλες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας, ο ηλεκτρισμός πρέπει να παραχθεί περίπου την ίδια στιγμή που θα καταναλωθεί. Επομένως, το εμπόριο της ηλεκτρικής ενέργειας αναφέρεται πάντα σε μια ορισμένη ποσότητα κιλοβαττωρών που πωλούνται κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Τυπικά σε μία ώρα, μισή ώρα ή ένα τέταρτο της ώρας.

Συνάμα η ηλεκτρική ενέργεια που πωλείται κατά τη διάρκεια μιας περιόδου δεν αποτελεί το ίδιο προϊόν με την ηλεκτρική ενέργεια που πωλείται κατά τη διάρκεια μιας άλλης περιόδου, γι' αυτό η τιμή είναι συνήθως διαφορετική για την κάθε περίοδο.

Γενικά, η ανάπτυξη των αγορών ηλεκτρισμού βασίζεται στην προϋπόθεση ότι ο ηλεκτρισμός μπορεί να αντιμετωπιστεί ως προϊόν και ακολουθεί τις σχετικές θεωρίες περί καμπύλης ζήτησης και καμπύλης προσφοράς όμως η ανάλυση είναι κατά πολύ πιο πολύπλοκη αφού υπάρχουν, σημαντικές διαφορές μεταξύ του ηλεκτρισμού και άλλων προϊόντων.

Αυτές οι διαφορές έχουν βαθιά επίδραση στην οργάνωση και στους κανόνες των αγορών ηλεκτρισμού. Η πιο βασική διαφορά είναι ότι η ηλεκτρική ενέργεια συνδέεται περίπλοκα με ένα φυσικό σύστημα που λειτουργεί πολύ γρηγορότερα από οποιαδήποτε αγορά. Σ' αυτό το φυσικό ηλεκτρικό σύστημα, η πρόσφορα και η ζήτηση, η παράγωγή και η κατανάλωση, πρέπει να

ισορροπούν σε μία ανά δευτερόλεπτο βάση. Εάν η ισορροπία αυτή δεν διατηρείται, το σύστημα καταρρέει με καταστροφικές συνέπειες.

Μια τέτοια διακοπή είναι μη αποδέκτη, καθώς όχι μόνο διακόπτει το σύστημα εμπορικών συναλλαγών, αλλά μπορεί να αφήσει χωρίς ηλεκτρικό για πολλές ώρες μια ολόκληρη περιοχή ή χώρα. Από την άλλη, η επαναφορά ενός ηλεκτρικού συστήματος σε κανονική λειτουργία μετά από πλήρη κατάρρευση είναι πολύ σύνθετη διαδικασία και μπορεί να πάρει 24 ώρες ή και περισσότερο.

Οι κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες μιας τέτοιας ευρείας διακοπής στη λειτουργία των ηλεκτρικών συστημάτων είναι τόσο έντονες που κανένας μας δεν θα συμφωνούσε με την εφαρμογή ενός απλουστευμένου μηχανισμού αγοράς ηλεκτρισμού, ο οποίος αυξάνει σημαντικά την πιθανότητα ενός τέτοιου γεγονότος.

Μια εξίσου σημαντική, αλλά λιγότερο θεμελιώδης διαφορά, μεταξύ της αγοράς ηλεκτρισμού και άλλων προϊόντων είναι ότι η ενέργεια που παράγεται από μια γεννήτρια δεν μπορεί να κατευθυνθεί σ' ένα συγκεκριμένο καταναλωτή. Αντίστροφα, ένας καταναλωτής δεν μπορεί να πάρει ενέργεια μόνο από μια γεννήτρια. Αντ' αυτού, η ηλεκτρική ισχύς που παράγεται από όλες τις γεννήτριες συγκεντρώνεται στην πορεία της προς την κατανάλωση. Αυτή η συγκέντρωση είναι δυνατή επειδή οι μονάδες της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγονται από διαφορετικές γεννήτριες είναι όμοιες. Η συγκέντρωση είναι επιθυμητή επειδή οδηγεί σε σημαντικές οικονομίες κλίμακας. Από την άλλη, μια διακοπή σ' ένα σύστημα στο οποίο συγκεντρώνονται τα προϊόντα έχει επιπτώσεις παντού και όχι μόνο στα μέρη που συμμετέχουν στη συναλλαγή.

Επιπρόσθετα, η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια απεικονίζει τις προβλέψιμες ημερήσιες και εβδομαδιαίες κυκλικές μεταβολές. Παρ' όλα αυτά, δεν είναι το μόνο προϊόν για το οποίο η ζήτηση είναι κυκλική. Για παράδειγμα, η κατανάλωση καφέ παρουσιάζει δυο ή τρεις αιχμές κάθε μέρα, διαχωρισμένες

σε περιόδους χαμηλότερης ζήτησης. Το εμπόριο καφέ δεν απαιτεί ειδικούς μηχανισμούς επειδή οι καταναλωτές μπορούν εύκολα να τον αποθηκεύσουν σε στερεή ή υγρή μορφή.

Από την άλλη, η ηλεκτρική ενέργεια πρέπει να παράγεται την ίδια στιγμή που καταναλώνεται. Εφόσον η βραχυπρόθεσμη ελαστικότητα τιμών ζήτησης είναι εξαιρετικά μικρή, η εξισορρόπηση μεταξύ παραγωγής και ζήτησης απαιτεί εγκαταστάσεις παραγωγής που θα είναι ικανές να προσαρμόζονται στις μεγάλες και γρήγορες αλλαγές στην κατανάλωση, οι οποίες συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Δεν θα παράγουν όλες οι μονάδες κατά τη διάρκεια ενός 24ώρου. Όταν η ζήτηση είναι χαμηλή, μόνο οι αποδοτικότερες μονάδες είναι πιθανό να είναι ανταγωνιστικές και όλες οι άλλες θα τεθούν εκτός λειτουργίας προσωρινά. Οι λιγότερο αποδοτικές μονάδες απαιτούνται μόνο για να τροφοδοτούν κατά την αιχμή ζήτησης. Καθώς το μίγμα των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής αλλάζει με την αυξομείωση της κατανάλωσης, το κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μεταβάλλεται στην πορεία της ημέρας. Τέτοιες απότομες κυκλικές μεταβολές στο κόστος και την τιμή άλλων προϊόντων είναι πολύ ασυνήθιστες.

Έχοντας υπόψη την πιο πάνω πολυπλοκότητα της αγοράς ηλεκτρισμού καθώς επίσης και την θεμιτή αξιοπιστία ενός ηλεκτρικού συστήματος για απρόσκοπτη παροχή προς τους καταναλωτές όσο και να θέλουμε να απλουστεύσουμε τους κανόνες αγοράς που διέπουν την αγορά ηλεκτρισμού το αποτέλεσμα θα είναι πάντα πολύπλοκο!

Λαμβάνοντας υπόψη τις τάσεις που ακολουθούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και έχοντας κατά νου τις ιδιαιτερότητες του ενεργειακού συστήματος της Κύπρου, η ΡΑΕΚ δρομολόγησε μια σειρά από μέτρα σχετικά με την εσωτερική αγορά ηλεκτρισμού.

Προχώρησε στη λήψη μιας δέσμης εξαιρετικά σημαντικών αποφάσεων που καθορίζουν το νέο Ρυθμιστικό πλαίσιο για τη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρισμού με έμφαση στην ασφάλεια του εφοδιασμού, την προστασία των καταναλωτών και τη διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού μέσα από την ανάπτυξη μιας οικονομικά βιώσιμης και αποδοτικής αγοράς ηλεκτρισμού και τη δυνατότητα συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ανταγωνιστική αγορά.

Η έκδοση της Ρυθμιστικής Απόφασης που καθορίζει το λεπτομερή σχεδιασμό της αγοράς ηλεκτρισμού (γνωστό ως το νέο μοντέλο αγοράς ηλεκτρισμού) με τρόπο που να διευκολύνεται η ενεργοποίηση του υγιούς ανταγωνισμού και η ένταξη και συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ανταγωνιστική αγορά ήταν η πιο σημαντική εξέλιξη στον τομέα της αγοράς ηλεκτρισμού της Κύπρου.

Με βάση την πιο πάνω Ρυθμιστική Απόφαση, η ΡΑΕΚ έδωσε οδηγίες στο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου να ενεργοποιήσει τις απαιτούμενες από το Νόμο ενέργειες για τη σύνταξη νέων Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού και την αναθεώρηση, όπου απαιτείται, των Κανόνων Μεταφοράς και Διανομής για την πλήρη εφαρμογή της Ρυθμιστικής Απόφασης.

Η Ρυθμιστική Απόφαση της ΡΑΕΚ περιλαμβάνει κυρίως τη δυνατότητα για την εισαγωγή ανταγωνισμού στους τομείς της παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας με στόχο το όφελος για τον τελικό καταναλωτή, αλλά και διατηρώντας τα ψηλά επίπεδα ασφάλειας και αξιοπιστίας του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας. Πρόσθετα, εισάγονται ρυθμίσεις με τις οποίες θα διευκολυνθούν οι παραγωγοί με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας να ενταχθούν στην αγορά, στα επιτρεπτά φυσικά πλαίσια που καθορίζουν την ασφαλή και αξιόπιστη λειτουργία του μικρού και απομονωμένου ηλεκτρικού συστήματος της Κύπρου. Αυτό επιτυγχάνεται τόσο με την εισαγωγή της Προ-ημερήσιας Αγοράς Κοινοπραξίας Ισχύος, όσο και με τη δυνατότητα Διμερών

Συμβάσεων μεταξύ παραγωγών, που στην περίπτωση της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου που κατέχει δεσπόμενη θέση, θα είναι ρυθμιζόμενες.

Πρωταρχική έγνοια και υποχρέωση της ΡΑΕΚ, είναι να παρέχεται η ηλεκτρική ενέργεια στον τελικό καταναλωτή στο χαμηλότερο δυνατό κόστος, το οποίο αναμένεται λογικά να επιτευχθεί με την εισαγωγή ανταγωνισμού στην παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρισμού.

Είναι λογικό και αναμενόμενο πως για να επιτευχθούν οι πιο πάνω στόχοι, είναι αναγκαία η εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων, ειδικά σε ανθρώπινο δυναμικό, τόσο στη ΡΑΕΚ η οποία είναι σοβαρά υποστελεχωμένη όσο και στο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου.

Τέλος, αναμένεται ότι όλοι οι συμμετέχοντες θα αξιοποιήσουν κι αυτή την ευκαιρία που δίνεται μέσα από τη σημερινή δημόσια παρουσίαση και διαβούλευση των Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού και θα υποβάλουν εποικοδομητικές προτάσεις, που πέραν της διασφάλισης των δικών τους συμφερόντων, θα έχουν στο επίκεντρό τους το συμφέρον του καταναλωτή και της οικονομίας του τόπου. Γιατί, μόνο όταν προκύψει όφελος για τον καταναλωτή θα θεωρήσουμε ότι έχουμε επιτελέσει σωστά το καθήκον μας.

Κλείνοντας, θα ήθελα να εκφράσω τα συγχαρητήρια και τις θερμές ευχαριστίες μου προς το Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου για το μέχρι σήμερα συντονισμό αυτής της δύσκολης προσπάθειας και τους συντελεστές της ετοιμασίας των Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού, τους συμβουλευτικούς οίκους ECCO International και CORREGIO, και είμαι βέβαιος πως οι εισηγήσεις και οι προτάσεις σας θα αποτελέσουν χρήσιμο και πολύτιμο εργαλείο για την περαιτέρω βελτίωση των Κανόνων Αγοράς Ηλεκτρισμού.

Δρ. Ανδρέας Πουλλικκάς

Πρόεδρος ΡΑΕΚ